

Plan van Aanpak

Ontwikkeling Visie recreatiegebied Rottemeren

Datum: 18 juni 2018

Status: concept

Colofon

Projectnaam	: Visie recreatiegebied Rottemeren
DIV kenmerk	: D18-15062
Auteur	: N. den Boon
Projectleider	: N. den Boon
Opdrachtgever	: T. Gorissen
Afdeling	: Beleven

1. Inleiding

1.1 Aanleiding voor het project

Op 1 januari 2018 is de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling tussen de drie gemeenten in werking getreden. Kenmerkend voor deze collegeregeling is dat het bepalen van het kader waarbinnen het recreatieschap beleid kan vormen en uitvoeren een bevoegdheid is van de afzonderlijke gemeenteraden.

Naast het Kader wordt een inspirerende visie met uitvoeringsprogramma opgesteld. Deze “**Visie gebied Rottemeren**” zal het uit 2013 daterende “Schapsplan Rottemeren 2030” vervangen. Zowel het Kader als de Visie gebied Rottemeren dient door de 3 gemeenteraden van Rotterdam, Lansingerland en Zuidplas te worden vastgesteld.

Dit plan van aanpak beschrijft de wijze waarop de “**Visie gebied Rottemeren**” (verder genoemd Visie) tot stand komen. Het is voorbereid door Staatsbosbeheer in samenwerking met ambtenaren van de gemeenten Rotterdam, Lansingerland, Zuidplas.

De Rottemeren, een recreatiegebied van het Recreatieschap Rottemeren, wordt door de inwoners van de omliggende gemeenten Zuidplas, Lansingerland en Rotterdam al 50 jaar gebruikt voor het recreatie, (water)sport en het beleven van natuur.

1.2 Opgaven voor het gebied

Het Recreatieschap heeft de ambitie om het gebied de komende jaren verder te ontwikkelen tot hét recreatiegebied in de regio waarbij het nog meer aansluit aan de verwachtingen en wensen van deze tijd. Opgaven als toenemende verstedelijking in de Rotterdamse regio, zoals in de binnenstad van Rotterdam en de aanleg van nieuwe wijken in Lansingerland en Zuidplas, en klimaatopgaven, energietransitie, (arbeids)participatie, zorg en gezondheid vragen om een nieuwe manier van kijken naar dit gebied en de daarbij behorende kwaliteit van de leefomgeving in de regio. Dit vraagt om heldere kaders die deze opgaven ondersteunen en richting geven.

De Rottemeren kan als gebied optimaal functioneren als het aansluit op het gebruik en recreatieve behoefte van bewoners en werknemers in de omgeving. Dit krijgt vorm door een netwerk te creëren, waarbij groen in de wijk, stadsparken, randstedelijk groen en buitenstedelijke groengebieden met elkaar verbonden worden en een belangrijke bijdrage leveren aan een gezonde leefomgeving voor de bewoners. Het gebied gaat daarbij functioneren als landschapspark, waarbij de rivier de Rotte drager en gezichtsbepaler van het gebied is en het binnenstedelijke en buitenstedelijke gebied verbindt.

De verstedelijking en dus toenemende drukte vraagt om grotere opvangcapaciteit, maar het groene en open karakter moet behouden blijven en er moet een goede balans blijven tussen dynamiek en rust.

Ook de bevolkingsopbouw verandert, recreatiegedrag en recreatiebehoeften zijn in de loop van de jaren gewijzigd. Dit vraagt om aanpassingen in het aanbod voor zowel de inrichting als de programmering.

Daarnaast is de rol van de overheid de afgelopen jaren gewijzigd; had de overheid vroeger meer de rol van toetsers, initiatiefnemer en uitvoerder, tegenwoordig hebben overheden ook steeds meer een stimulerende, faciliterende en samenwerkende rol bij initiatieven van derden. Een duidelijke rol- en taakverdeling is hierbij essentieel.

Dit geldt zeker voor de Rottemeren; het schap werkt intensief samen met een groot aantal stakeholders. Maar ook initiatieven van nieuwe marktpartijen, die ideeën hebben voor bijvoorbeeld verblijfsrecreatie, vragen om heldere kaders en een visie op de toekomst.

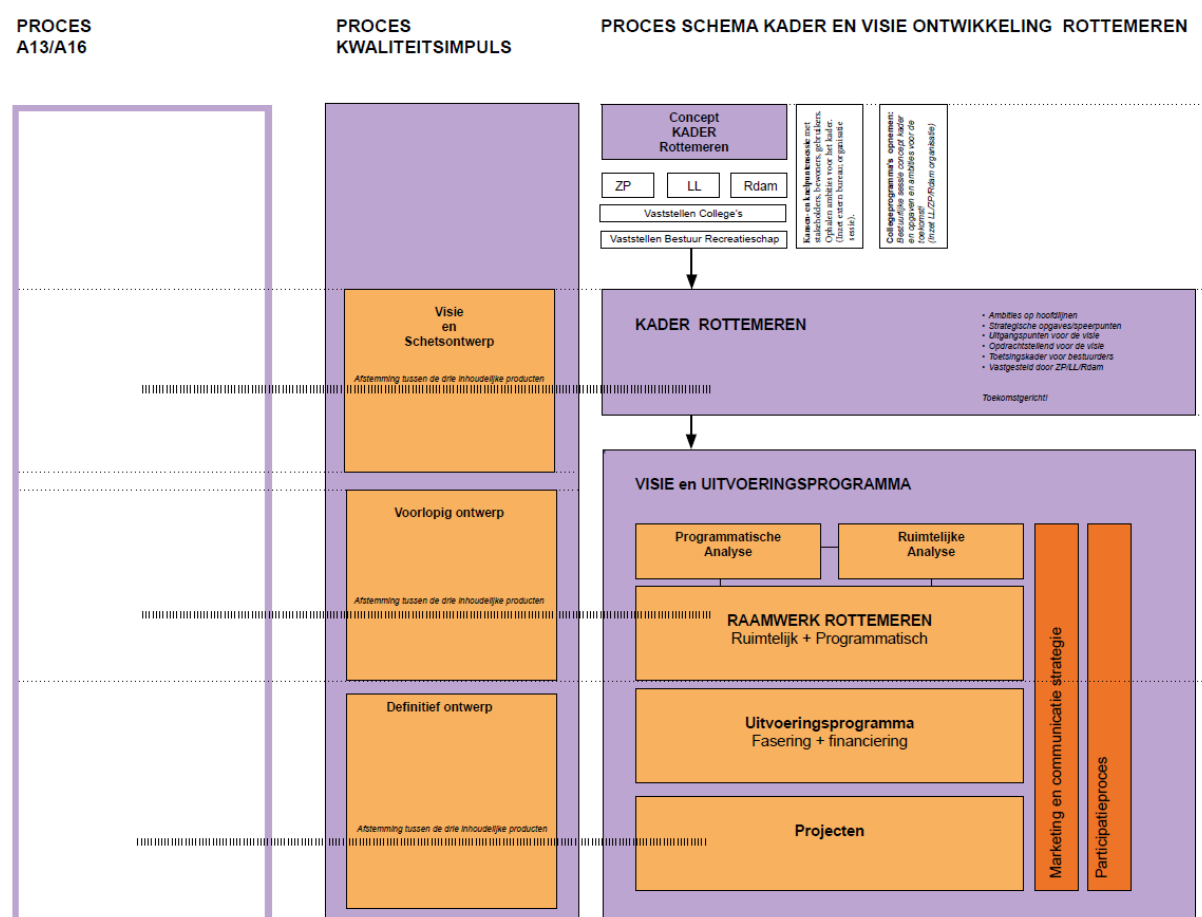
2 Projectdoel en verwacht resultaat

2.1 Doelstelling van het project

In de toelichting op de Gemeenschappelijk Regeling is het volgende opgenomen:

'Het Kader en de Visie (met uitvoeringsprogramma) hangen met elkaar samen. Het Kader en de Visie bieden het recreatieschap de mogelijkheid om zich verder te ontwikkelen en geeft duidelijkheid aan de externe partijen met wie het schap samenwerkt.'

De samenhang tussen het Kader en de Visie en het proces van totstandkoming is weergegeven onderstaand schema:

De doelstelling is om een integrale visie voor de komende jaren te ontwikkelen, een visie die de landschappelijke hoofdstructuur met bijbehorende opgaven voor het gebied benoemt en waarbij opgaven met een ruimtelijke impact op het landschap integraal met de andere opgaven worden benaderd. Het gebied moet zo worden ontwikkeld, dat het aantrekkelijk is voor alle lagen van de bevolking en leeftijden.

2.2. Wat wordt in het Kader Rottemeren al uitgewerkt?

Met het Kader wordt op hoofdlijnen het beleid van het schap vastgesteld en worden de grenzen aangegeven van het speelveld waarbinnen het schap uitvoering geeft aan zijn taken. Het wordt een bondig document, dat inspireert en een voldoende beeld schetst voor de raden waar het gebied zich heen gaat ontwikkelen. Het bevat o.a. kaders voor de financiering, mogelijkheden/beperkingen binnen de ruimtelijke ordening en een omschrijving van de rollen en taken. Daarnaast bevat het Kader ambities op hoofdlijnen en strategische opties en speerpunten voor het gebied die richting gaan geven aan de Visie en waarbij de kaders van het recreatiebeleid randvoorwaardelijk en opdrachtstellend zijn. Dit gezamenlijk vormt de basis voor de Visie.

Het Kader is een toekomstgericht document, het geeft het beleid en de grenzen aan die relevant zijn voor zowel de Visie gebied Rottemeren met uitvoeringsprogramma als voor toetsing van initiatieven van derden, zoals ondernemers. Het dient als basis voor de visie en wordt voor de afzonderlijke deelnemers (raden) een sturingsdocument waaraan de visie kan worden getoetst.

2.3. Wat gaat de Visie gebied Rottemeren inhouden?

Dit Plan van Aanpak behelst de tweede fase van het traject; de totstandkoming van een integrale visie met uitvoeringsprogramma. In de visie worden de uitkomsten van het Kader meegenomen; de ambities en speerpunten en hoe het Recreatieschap Rottemeren hier invulling aan wil geven met het recreatiegebied Rottemeren.

De basis van de visie bestaat inhoudelijk uit 2 onderdelen.

1. Ruimtelijke analyse
2. Programmatische analyse

Beide onderdelen worden door vertaald naar een ruimtelijk en –programmatisch raamwerk. Dit is een concrete beeldende vertaling van waar we op hoofdlijnen naar toe willen met de Rottemeren. Een ruimtelijk structuurbeeld ondersteunt het visieverhaal. Deze visie en daarmee het raamwerk wordt voor verschillende onderdelen ((groen)structuurdragers, padensystemen, beeldkwaliteit, programma en deelgebieden verder uitgewerkt (beeldende doorvertalingen per onderdeel). Deze doorvertalingen kunnen worden opgenomen in een toolbox (spelregels) voor de openbare ruimte en programma. Gevisualiseerd in een sprekende kaartbeelden met uitleg in tekst, tekeningen, profielen en 3D beelden.

1. de Ruimtelijke analyse: geeft een korte analyse van de historie en opgaven voor de regio en over de knelpunten en kwaliteiten van het gebied. Zo wordt in de ruimtelijke analyse in kaart gebracht hoe het gebied zich verhoudt tot de omgeving; de Rijn-Maas delta, de relatie en verbinding met omliggende gebieden en de opgaven die daaruit voortvloeien zoals bodemdaling, verzilting van het landschap, analyse op hoofdlijnen van belangrijke entrees, routing door het gebied en kansen voor het leggen van nieuwe verbindingen.

Na deze analyse wordt het ruimtelijk raamwerk uitgewerkt.

De groenstructuur is één van de onderdelen van dit raamwerk; op hoofdlijnen wordt de groene structuur en omvorming van de beplanting weergegeven, om daarmee de ruimtelijke structuur te ondersteunen en de natuurbelevingswaarde en biodiversiteit te vergroten. Ook in- en extensieve delen van het gebied worden benoemd, op basis van het programma. Een belangrijk aandachtspunt

is het meenemen van flexibiliteit in het raamwerk; het ruimtelijk raamwerk moet kunnen inspelen op trends en nieuwe programmering.

Het resultaat is een ruimtelijk raamwerk, waarbij op hoofdstructuurniveau keuzes zijn gemaakt, die richting geven voor verdere uitwerking in projecten die in het uitvoeringsprogramma zijn opgenomen.

2. De programmatische analyse: omschrijft het gebruik van het gebied door bestaande gebruikers en nieuwe gebruikers in relatie tot de omgeving en het gebied. Het geeft aan wat er kan gaan plaatsvinden in ieder deelgebied. Hiermee wordt ook duidelijk waar intensief gebruik van het gebied kan gaan plaatsvinden en waar het rustiger blijft. Daarnaast bevat het scenario's op basis van een (economische) verkenning om tot een duurzaam programma te komen dat inspeelt op de (toekomstige) wensen van diverse leefstijlgroepen.

Met de conclusies en aanbevelingen van deze analyse wordt een ruimtelijk en programmatisch raamwerk Rottemeren gebouwd. Het raamwerk schetst daarmee een beeld over hoe het gebied er in de toekomst uit zal zien en wat er valt te beleven. Het is geen dichtgetimmerd plan, het inspireert en zet aan tot actie.

Eindproduct: het resultaat is een ruimtelijk, programmatisch raamwerk. Een bondig document, waarin op hoofdlijnen voor het gebied in relatie tot de omgeving en per deelgebied is weergegeven hoe het ruimtelijk raamwerk er uit ziet, welke functie en identiteit ieder deelgebied krijgt en hoe het gebied gebruikt en gepromoot gaat worden. Ondersteund met heldere kaarten en inspirerende artist impressions, die goed het streefbeeld weergeven waarheen het gebied zich in de toekomst gaat ontwikkelen en wat de dragers van het gebied worden.

Uiteraard is hiervoor een heldere analyse nodig die de bestaande kwaliteiten en knelpunten op vele/ alle vlakken benoemt.

3. Het Uitvoeringsprogramma

In het uitvoeringsprogramma wordt ingezet op interventies en maatregelen die deze toekomst gaan realiseren. Hierin worden in ieder geval de volgende elementen opgenomen:

- Een gemotiveerde onderbouwing hoe het invulling geeft aan de ambities van de Visie
- Uitwerking van een samenhangend programma om de ambities waar te maken;
- Een investeringsprogramma, waarin wordt aangegeven welke financiering nodig is, wie waarvoor verantwoordelijk is en welke kansen er liggen voor mede-financiering;
- Rol- en taakverdeling van het recreatieschap en de stakeholders. Hierbij valt te denken aan de rolverdeling bij de marketing voor het gebied en onderlinge communicatie en samenwerking tussen schap en stakeholders;
- Kwaliteit: bepalen van prestatie-indicatoren waarmee de resultaten gemonitord kunnen worden;
- Organisatie van de uitvoering, met een heldere rol- en taakverdeling en inzicht hoe wordt samengewerkt binnen het uitvoeringsprogramma;
- Planning en fasering van de uitvoering.

Voor de Rottemeren is in het afgelopen jaar al een marketingstrategie en -uitvoeringsprogramma ontwikkeld, die de kernwaarden en boodschap uitdrukt passend bij de inhoud van de visie. Deze marketingstrategie geeft op hoofdlijnen weer hoe de gewenste identiteit versterkt wordt en (toekomstige) gebruikers geïnformeerd gaan worden over de mogelijkheden van het gebied. De

komende jaren wordt voortgebouwd op deze gezamenlijke marketingstrategie ‘Ook dit is de Rotte’ van het schap en stakeholders. De marketingstrategie is dus geen onderdeel van de uitwerking van de visie, maar visie en marketingstrategie dienen wel goed op elkaar aan te sluiten en elkaar te versterken.

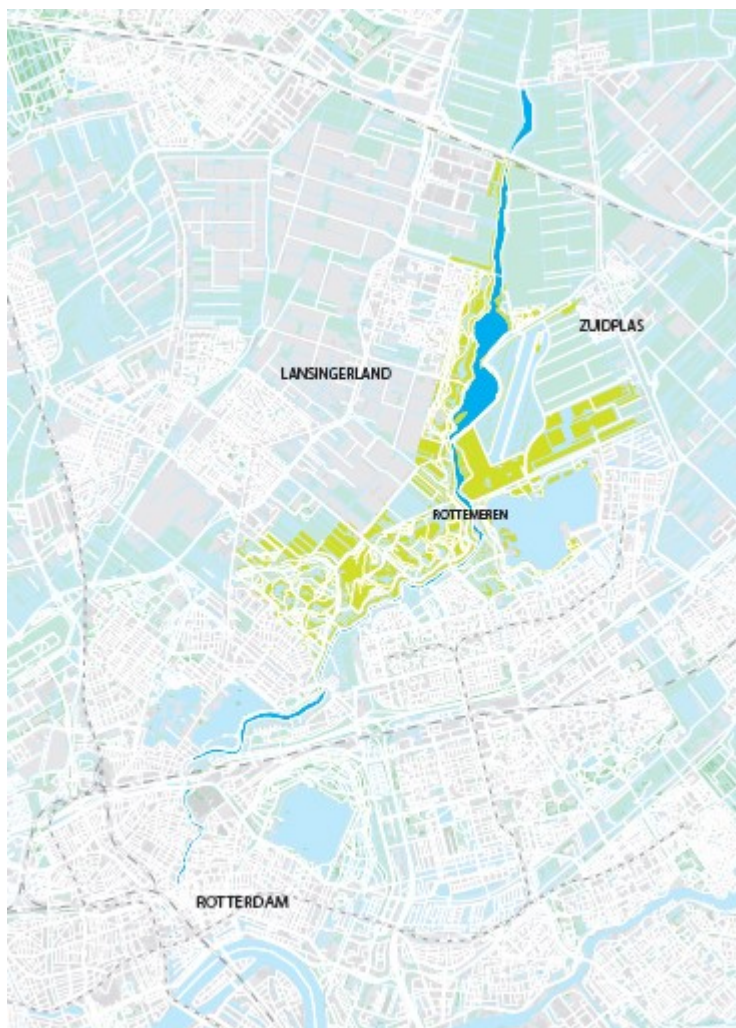
De integrale visie op het gebied met uitvoeringsprogramma wordt voor instemming voorgelegd aan het Dagelijks en Algemeen Bestuur van het recreatieschap Rottemeren en zal daarna voor vaststelling aan de gemeenteraden worden voorgelegd.

2.4 Afbakening en plangebied

De visie richt zich op het gebied Rottemeren, maar in relatie tot de omgeving (‘Van Bron tot Dam’). Voor een doorontwikkeling tot een Landschapspark Rottemeren is het immers van belang om de samenhang met de omgeving in beeld te brengen, waarbij de omliggende landschappelijke structuren en de Rotte samen de drager vormen voor Rottemeren.

Voorbeelden waarbij deze samenhang essentieel is, is het gezamenlijk ontwikkelen en verbeteren van infrastructurele verbindingen en de samenwerking met organisaties die afkomstig zijn in en van buiten het gebied en die een rol willen gaan spelen voor het gebied.

De governance van het schap valt buiten de scope van het project.

2.5 Resultaat

Het project levert het volgende resultaat op:

Een door de gemeenteraden vastgestelde inspirerende Visie gebied Rottemeren en een uitvoeringsprogramma voor het gebied Rottemeren (passend binnen het Kader recreatieschap Rottemeren), dat dat het bestuur van het recreatieschap wordt vastgesteld en ter informatie aan de raden wordt aangeboden.

2.6 Randvoorwaarden en uitgangspunten

Belangrijke randvoorwaarden zijn:

- Kader en Visie worden in samenhang uitgewerkt; het Kader biedt op hoofdlijnen al de ambities en speerpunten voor de Visie. Het concept-Kader is eind juli 2018 gereed en wordt in september voor consultatie met de 3 gemeenteraden besproken.
- De gemeenteraden worden goed in het traject betrokken en geconsulteerd.
- Stakeholders: zij worden betrokken bij het ontwikkelen van het Kader en de Visie, waarbij ze belangen, ambities en ideeën kunnen inbrengen. Dit is essentieel om een gedragen Kader en Visie te maken en om bij hen een actieve rol bij de uitvoering van de Visie te stimuleren. De rollen kunnen variëren: per stakeholder wordt bepaald welke rol men speelt in het proces van de totstandkoming en hoe men geïnformeerd en betrokken wordt. Tijdens het project vormt interactieve communicatie een belangrijk onderdeel, voor het informeren en goed betrekken van stakeholders en om de verwachtingen te managen. Belangrijk hierbij is ook het vasthouden van energie bij de stakeholders. Dit betekent dat ook al is er nog geen Visie en Kader, bekeken moet worden met welke initiatieven al gestart kan worden en dat er regelmatig gecommuniceerd moet worden wat mogelijkheden en onmogelijkheden zijn. De in 2017 opgestelde Ontwikkelgids en aan het bestuur aangeboden Ontwikkelgids gebruiken we hierbij als toetsings- en handelingskader.

3 Projectaanpak op hoofdlijnen

In dit hoofdstuk wordt op hoofdlijnen beschreven op welke wijze het project wordt aangepakt en in welke projectonderdelen en projectfasen het project wordt uitgewerkt.

3.1 Aanpak, planning en Werkwijze

Voorgesteld wordt om een projectteam in te stellen, waaraan zowel Staatsbosbeheer als de drie schapsgemeenten deelnemen. Zowel bij het ontwikkelen van het Kader recreatieschap Rottemeren als bij het ontwikkelen van de Visie gebied Rottemeren is Staatsbosbeheer projecttrekker. Een duidelijk traject, met een heldere rol- en taakverdeling en waarbij voor iedereen duidelijk is hoe de besluitvorming plaatsvindt, is hierbij essentieel.

Kwaliteitsteam:

Omdat we met drie gemeenten toe werken naar een visie voor de komende 15 jaar is het van belang dat de inhoudelijke kwaliteit van het eindproduct lang mee gaat en gedragen wordt door het bestuur en experts binnen de gemeenten. Om de kwaliteit de jaren erna ook te kunnen blijven volgen is van essentieel belang; toetsing hoe de visie in plannen wordt vertaald en of hiermee wel de ambities gerealiseerd worden.

Plan van Aanpak Ontwikkeling Visie gebied Rottemeren

Om de kwaliteit gedurende het proces van visieontwikkeling en ook daarna te borgen stellen we voor een kwaliteitsteam op een aantal momenten te laten meekijken en denken. Dit team zal bestaan uit experts van de drie gemeenten en Staatsbosbeheer .

Plan van Aanpak Ontwikkeling Visie gebied Rottemeren

3.2 Aanpak en planning:

Visie en uitvoeringsprogramma Rottemeren	2018												2019											
	mei	juni	juli	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec				
Uitwerken bestuursvoorstel voor uitwerking Visie/uitvoeringsprogramma		■																						
Besluitvorming DB over bestuursvoorstel uitwerking Visie/uitvoeringsprogramma			■																					
Besluitvorming AB over bestuursvoorstel uitwerking Visie/uitvoeringsprogramma			■																					
Opzetten organisatie en regelen externe capaciteit			■	■	■	■																		
Uitwerken Visie en uitvoeringsprogramma							■	■	■	■	■													
Vaststellen eindconcepten Visie en uitvoeringsprogramma door het Dagelijks Bestuur												■												
Consulteren Visie raadsleden van de drie schapsgemeenten													■											
Vaststellen concept Visie door het Algemeen Bestuur (extra vergadering)														■										
Vaststellen Visie door de gemeenteraden															■									
Vaststellen uitvoeringsprogramma door het Algemeen Bestuur																■								

3.3 Werkwijze:

Visie gebied Rottemeren:

Organisatie	Specifiek	Taak	Rol	Communicatie
Staatsbosbeheer	Projectmanager Accountmanager Recreatieadviseur Communicatie-adviseur Rentmeester Ontwerper (begeleidend) Inhuur: bureau dat het opstellen van de visie, het ontwerp, organisatie bijeenkomsten en procesmanagement op zich neemt.	Trekker , projectmanagement, bijdragen aan de co-productie	Trekkersrol, initiëren, faciliteren, aanjagen, adviseren bij de totstandkoming en het proces	Verantwoordelijk voor de projectcommunicatie. Bij projectleden stimuleren van onderlinge afstemming en elkaar goed informeren, verantwoordelijk voor interactieve communicatie en afstemming met portefeuillehouder en stakeholders.
Schapsgemeenten	Direct betrokken ambtenaren 3 Schapsgemeenten	Actief bijdragen aan de co-productie Afstemmen ambtelijk – bestuurlijk	Co-producent. Nemen deel aan projectgroep, die bestaat uit deelnemers Staatsbosbeheer en een vertegenwoordiger van iedere schapsgemeente.	Actieve rol bij onderlinge afstemming, het elkaar goed informeren
	Collega's 3 schapsgemeenten	Adviseren: in dialoog kennis, kunde en netwerk inbrengen	Expertisegroep: geven input en advies op basis van gemeentelijk beleid, speerpunten, etc.	Actief betrekken en informeren

Plan van Aanpak Ontwikkeling Visie gebied Rottemeren

Organisatie	Specifiek	Taak	Rol	Communicatie
Schapsbestuur	Portefeuillehouder	Aanspreekpunt bestuur voor projectleider	Tussentijdse afstemming en besluitvorming	Actief betrekken en informeren
	Dagelijks Bestuur	Besluitvorming	1. Mijlpalen: richtinggevende tussentijdse besluitvorming 2. Besluitvorming over de Visie, uitvoeringsprogramma	Actief betrekken en informeren
	Algemeen Bestuur	Besluitvorming		Informeren, actieve rol bij besluitvorming
Colleges 3 schapsgemeenten		Worden geraadpleegd waar nodig		Raadplegen waar nodig Informeren
Gemeenteraden 3 schapsgemeenten		Worden geraadpleegd waar nodig	Eindresultaat wordt ter informatie aangeboden.	Raadplegen waar nodig Informeren
Stakeholders		Worden geraadpleegd over hun belangen, doelstellingen, ambities en wat nodig is om die te realiseren. Actief mee laten denken.	Worden geraadpleegd. De projectgroep maakt op basis van het Kader en schapsambities keuzes en legt deze voor raadpleging en besluitvorming aan het schapsbestuur voor.	Actief raadplegen en betrekken. Informeren over voortgang, keuzes, uitwerkingen, etc. Vorm van communicatie hangt af van betrokkenheid

4 Projectbeheersing op hoofdlijnen

De beheersing van het project wordt in dit hoofdstuk op hoofdlijnen beschreven, en omvat achtereenvolgens voorziene organisatie, begroting en risico's.

4.1 Organisatie

Het projectteam bestaat uit Staatsbosbeheer en de drie schapsgemeenten. Staatsbosbeheer fungeert hierbij als projecttrekker.

Voorgesteld wordt om een extern bureau in te huren voor het opstellen van de ruimtelijke programmatische visie en voor de ondersteunende werkzaamheden om tot deze visie te komen, zoals het procesmanagement, het organiseren van bijeenkomsten en het uitwerken van de resultaten in een bondige, inspirerende en beeldende visie.

De projectgroep zorgt voor benodigde capaciteit en bijdrage van collega's die specifieke expertise in huis hebben, verzorgt de inhuur van een extern bureau voor de visievorming en stuurt deze aan, verwerkt de opgehaalde input uit in voorstellen voor het Kader en de Visie en bereidt afwegingen voor om met de portefeuillehouder te bespreken.

De projectleider is het centrale aanspreekpunt voor de stakeholders en heeft geregeld contact met de portefeuillehouder om afwegingen en voortgang te bespreken.

Collega-ambtenaren van de drie gemeenten nemen deel aan een expertisegroep, die specifieke expertise op onderdelen inbrengen. Zo wordt de input van direct betrokkenen en specifieke expertise apart ingebracht, maar uiteindelijk integraal opgenomen in het plan.

4.2 Begroting

In de bijlage is een globale kostenraming opgenomen voor de inzet van capaciteit van Staatsbosbeheer en de begeleiding door een extern bureau.

4.3 Risicomanagement

- De gemeenteraden kunnen een afwijkende mening hebben, met als gevolg dat er geen besluitvorming kan plaatsvinden. Ondervangen door vooraf de raadsleden goed te consulteren en te informeren.
- Uitlopen van de planning: besluitvorming door de gemeenteraden vindt later plaats dan gepland, dit zorgt voor vertraging in het proces. Ondervangen door tijdig bij de griffies het agendapunt op te voeren en raadsleden tijdig van informatie te voorzien.
- Er is onvoldoende capaciteit beschikbaar. Ondervangen door bij de start van het project benodigde capaciteit te bespreken, waarbij iedere organisatie zelf verantwoordelijk is voor het regelen van deze capaciteit.

5 Bijlagen

1. Kostenraming

Bijlage 1: Kostenraming

Wat	Raming aantal uren	Tarief	Totale kosten
Opstellen Visie Rottemeren door extern bureau			€ 120.000,-
Uren begeleiding en coördinatie Staatsbosbeheer	353	85	€ 30.000,-
Totaal			€ 150.000,-

Dit budget is nodig om tot een visie te kunnen komen die ook is doorvertaald naar een concreet toe te passen toolbox (spelregels) voor de openbare ruimte en programma. Deze uitwerking vraagt van het in te huren bureau veel tijd en extra uitwerkingen voor de deelgebieden, structuurdragers etc. Ook is veelvuldig afstemming met beheer én het participatieproces om actief stakeholders te betrekken essentieel, om tot een breed gedragen en goed in de praktijk werkende visie en uitvoeringsprogramma te komen.

Staatsbosbeheer heeft uren nodig voor het trekken van het project, het inzetten van benodigde expertise en de algemene coördinatie en het op één lijn brengen van de 3 schapsgemeenten en het bureau.

Met het laten ontwikkelen van deze visie en het uitvoeringsprogramma zorgt het Recreatieschap Rottemeren ervoor dat het gebied zich de komende jaren verder duurzaam kan ontwikkelen, waarbij het schap en de vele stakeholders samen pro-actief kunnen inspelen op de opgaven in de regio. Het gebied draagt hiermee onder meer bij aan een gezonde leefomgeving voor bewoners en een goed vestigings- en ondernemingsklimaat en een mooie bestemmingslocatie voor bezoekers uit de regio.